

Sygn. akt II S 379/19

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2019 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny - Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Izabella Stawicka (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Lucyna Rajchel

SO Katarzyna Oleksiak

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2019 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi A. S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, dotyczącej postępowania przed Sądem Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w Krakowie sygn. akt I C 482/06/P

przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze

w K.

postanawia:

1. stwierdzić przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w Krakowie do sygn. akt I C 482/06/P w okresie od 1 sierpnia 2019 r. do dnia 15 października 2019 r.,
2. przyznać na rzecz skarżącego A. S. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie sumę pieniężną w kwocie 2000 zł (dwa tysiące złotych),
3. oddalić skargę w pozostałym zakresie,
4. zarządzić na rzecz skarżącego zwrot kwoty 200 zł (dwieście złotych) tytułem opłaty sądowej od skargi.

SSO Lucyna Rajchel SSO Izabela Stawicka SSO Katarzyna Oleksiak

UZASADNIENIE

Skarżący A. S. domagał się stwierdzenia, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w Krakowie sygn. akt I C 482/06/P doszło do naruszenia prawa skarżącego do rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki. Wniósł nadto o przyznanie od Skarbu Państwa na swoją rzecz kwoty 20 000 zł oraz zasądzenia zwrotu kosztów postępowania.

Skarżący wskazał, że w sprawie I C 482/06/P w dniu 24 maja 2006 r. zapadł wyrok zasądający od pozwanego A. K. kwotę 10 000 zł wraz z odsetkami. Wyrok zaopatrzony w klauzulę wykonalności stał się podstawą egzekucji wszczętej przez skarżącego przeciwko dłużnikowi w dniu 10 czerwca 2008 r. (postępowanie w sprawie X KM 1136/08 umorzone na podstawie art. 824 § 1 pkt 1 k.p.c.), a następnie w dniu 4 grudnia 2015 r. przed Komornikiem Sądowym K. O. do sygn. akt KM 4445/15. W toku postępowania Komornik ustalił, że dłużnik jest właścicielem nieruchomości położonej w K.,

postępowanie w stosunku do tej nieruchomości zostało umorzone z uwagi na brak chętnych do jej nabycia. Wierzyciel skierował wobec tego do Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie wniosek o wydanie dalszego tytułu wykonawczego w celu wpisu hipoteki przymusowej na udziale dłużnika. Sąd Rejonowy oddalił wniosek zarejestrowany pod sygn. akt I Co 1210/19/P, stwierdzając, że wyrok z dnia 24 maja 2006 r. nie jest prawomocny.

Skarżący podał, że po ponad trzynastu latach bezczynności ze strony Sądu powziął wiedzę, że wszystkie dokonane przez niego starania zmierzające do zaspokojenia wierzytelności mogą zostać podważone. Powyższe nie jest wynikiem nieprawidłowych działań wierzyciela. Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2007 r. wyrokowi została nadana klauzula wykonalności, czyniąc go na mocy art. 776 k.p.c. tytułem wykonawczym. Także w 2010 r., gdy wierzyciel wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika. Sąd miał sposobność, by wskazać wierzycielowi, że wyrok nie jest prawomocny, co jednak nie nastąpiło. Od dnia nadania klauzuli wykonalności wyrokowi wierzyciel nie był informowany o żadnych działaniach Sądu zmierzających do doręczenia wyroku pozwanemu lub choćby o braku prawomocności wyroku. Uzasadniając swój interes prawny w przyznaniu żądanej kwoty, skarżący podniósł, że jako wierzyciel postawiony został w stanie niepewności prawnej co do stanu swojej wierzytelności względem dłużnika oraz posiadanego przez niego majątku, ponieważ jego roszczenie względem A. K. nie zostało zaspokojone, nie został wydany drugi tytuł wykonawczy celem ustanowienia hipoteki przymusowej, a istnienie pierwotnego tytułu wykonawczego zostało zakwestionowane.

Zgłaszając swój udział w postępowaniu w charakterze uczestnika, Skarb Państwa - Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie wniósł o oddalenie skargi. Uczestnik zwrócił uwagę, że pomiędzy datą wniesienia pozwu w sprawie I C 482/06/P a wydaniem orzeczenia końcowego upłynął zaledwie 7-miesięczny okres czasu. Skarżący błędnie utożsamia niewątpliwy błąd proceduralny, jakim był brak doręczenia w 2006 r. odpisu wyroku pozwanemu przebywającemu wówczas w Areszcie Śledczym z przewlekłością postępowania. Przedwczesne wydanie przez Sąd w sprawie I C 482/06/P postanowienia w zakresie stwierdzenia prawomocności wyroku z dnia 24.05.2006 r. i wydanie tytułu wykonawczego ujawniło się dopiero w sytuacji wystąpienia przez powoda, po upływie 13 lat, z wnioskiem o wydanie dalszego tytułu wykonawczego. Nie oznacza to jednak, iż przez cały ten okres Sąd procedował w sprawie, naruszając w tym zakresie prawa powoda. Przewlekłość zachodzi bowiem wtedy, gdy dochodzi do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, a zatem, gdy postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia końcowego w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. Taka sytuacja nie zachodzi w niniejszym postępowaniu.

Uczestnik podniósł, że również w aspekcie ewentualnego naruszenia interesów skarżącego, nie doszło do powstania po stronie skarżącego nieodwracalnej szkody, a wszczynane przez niego postępowania egzekucyjne umarzone były wobec bezskuteczności. W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w zakresie doręczenia odpisu wyroku pozwanemu, Sąd podjął natychmiast czynności konwalidujące ten stan rzeczy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r., Nr 179, poz. 1843) określiła w art. 2 ust. 1 pojęcie przewlekłości postępowania stanowiąc, że przewlekłość zachodzi wówczas, gdy postępowanie w danej sprawie trwa dłużej niż to jest to konieczne do wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne do rozstrzygnięcia sprawy, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenia dla strony, która wniosła skargę rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron. Normatywna treść powołanego przepisu wskazuje zatem, że przewlekłość postępowania ma miejsce, gdy trwa ono ponad konieczność niezbędną do wyjaśnienia istotnych dla końcowego rozstrzygnięcia okoliczności faktycznych i prawnych, leżących w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością sądu.

Analiza akt sprawy potwierdza, na co wskazuje skarżący, że w sprawie nie doszło do prawidłowego doręczenia odpisu wyroku z dnia 24 maja 2006 r. pozwanemu, który był wówczas pozbawiony wolności, w trybie art. 327

§ 2 k.p.c. Stwierdzenie prawomocności wyroku i nadanie klauzuli wykonalności nastąpił zatem przedwcześnie. Okoliczność tę ujawniono na etapie rozpoznawania wniosku A. S. o wydanie dalszego tytułu wykonawczego w sprawie zarejestrowanej pod sygn. akt I Co 1210/19/P. Postanowienie o oddaleniu wniosku wierzyciela wydano w dniu 29 lipca 2019 r., a Przewodniczący polecił przedłożenie akt I C 482/06/P Referentowi celem doręczenia odpisu wyroku pozwanemu. Zarządzenie w tym zakresie nie zostało wykonane, a akta przedstawiono Sądowi Okręgowemu wraz ze skargą powoda A. S. na przewlekłość postępowania. W dniu 15 października 2019 r. Sędzia Przewodniczący ustalił na podstawie bazy Pesel - Sad, że pozwany od 2008 r. nie wskazał miejsca zameldowania na pobyt stały na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Wobec faktu, że A. K. otrzymał w sprawie pouczenie o treści art. 136 k.p.c. Przewodniczący zarządził doręczenie odpisu wyroku wraz z pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia apelacji poprzez pozostawienie korespondencji dla pozwanego w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia. W sprawie podjęto już zatem czynności niezbędne do prawidłowego stwierdzenia prawomocności wyroku.

W treści skargi A. S. odwołuje się do trzynastoletniego okresu, w którym z powodu beczynności sądu, wyrok wydany w sprawie I C 482/06/P nie uprawomocnił się. Rozpoznając skargę na przewlekłość postępowania należy jednak ocenić, czy doszło do naruszenia prawa skarżącego do rozpoznania jego sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. W tym aspekcie nie sposób pominąć, że w sprawie I C 482/06/P. wszczętej w październiku 2005 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydano w grudniu 2005 r. Pozwany A. K. wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, a sprawa została skierowana na rozprawę w dniu 24 maja 2006 r., na której zapadł wyrok. W istocie odpis wyroku nie został prawidłowo doręczony pozwanemu, który w dacie jego wydania był pozbawiony wolności, jednak sprawa została rozstrzygnięta merytorycznie w ciągu pół roku od jej wniesienia. Błąd proceduralny Sądu niewątpliwie miał swoje konsekwencje prawne, wyrażające się w przedwczesnym stwierdzeniu prawomocności wyroku i nadaniu klauzuli wykonalności, jednak nie wpłynął istotnie na sferę uprawnień powoda. Prowadzone na wniosek skarżącego postępowania egzekucyjne okazały się dotychczas bezskuteczne, natomiast dopiero bezpośrednio przed złożeniem skargi ujawniono okoliczność, że wyrok jako nieprawidłowo doręczony, nie jest prawomocny. W ocenie Sądu Okręgowego dopiero w okresie od rozpoznania wniosku skarżącego o wydanie dalszego tytułu wykonawczego, kiedy stwierdzono nieprawidłowe doręczenie wyroku, do podjęcia stosownych czynności naprawczych można mówić o przewlekłości postępowania w aspekcie naruszenia uprawnień strony.

Stosownie do treści art. 12 ust. 4 ustawy o skardze uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20 000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. Sąd Okręgowy uznał, że odpowiednią sumą pieniężną za naruszenie prawa skarżącego będzie kwota 2000 zł. Stwierdzenie przewlekłości dotyczy bowiem, wbrew żądaniu skarżącego, stosunkowo krótkiego okresu czasu (od sierpnia do października bieżącego roku). Żądanie skarżącego nie mogło zatem zostać uwzględnione w rozmiarze szerszym niż określony w punkcie 2. postanowienia. Sąd Okręgowy miarkując wysokość zasądzonej na rzecz skarżącego kwoty wziął pod uwagę poczynione powyżej ustalenia. Wszystkie te okoliczności przy uwzględnieniu charakteru zaistniałej przewlekłości zasadnym w ocenie Sądu Okręgowego czynią zasądzenie tytułem poniesionej przez skarżącego szkody kwoty 2.000 zł. Podkreślić bowiem należy, że ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. jest w znacznym zakresie aktem o charakterze publicznoprawnym, gdyż jej podstawową funkcją jest wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego (por. uzasadnienia uchwał Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2005 r., III SPP 113/04, OSNP 2005 nr 9, poz. 134 oraz z dnia 19 stycznia 2005 r., III SPP 115/04, OSNP 2005 nr 9, poz. 135). "Przyznanie sumy pieniężnej" pełni więc rolę sankcji dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości. Powinno ono też stanowić względem skarżącego rekompensatę tego, co określane jest jako "szkoda niepieniężna", "szkoda niemajątkowa", "krzywda moralna", a przyznana kwota w tym kontekście jest adekwatna do zaistniałej przewłoki.

Wobec uwzględnienia skargi zwrotowi na rzecz skarżącego, w trybie art. 17 ust. 3 ustawy, podlegała uiszczona tytułem opłaty od skargi kwota 200 złotych.